

Συνέντευξη στην Κυριακή Αντωνίου
Λειτουργός Δημοσίων Σχέσεων Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. / Δημοσιογράφος

Κωνσταντίνος Πετρίδης – Υπουργός Οικονομικών

“Το μεγαλύτερο στοίχημα και πρόκληση είναι η επίτευξη, εν μέσω ενός πολύ δύσκολου εξωτερικού περιβάλλοντος, της όσο το δυνατόν ταχύτερης ανάκαμψης της οικονομίας εντός του 2021”

Η πανδημία έχει επηρεάσει την πρόοδο υλοποίησης των έργων, ιδιαίτερα κατά την περίοδο που τα εργοτάξια ήταν ανενεργά και η Κυβέρνηση καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να κερδίσει το «χαμένο» έδαφος.

Στην πρώτη γραμμή των γεγονότων, ο Υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης, με σοβαρότητα και αμεσότητα, για αντιμετώπιση, όσο πιο ανώδυνα, των επιπτώσεων της πρωτοφανούς κρίσης που προκάλεσε η πανδημία COVID-19, στην οικονομία και στο εργασιακό περιβάλλον. Με στόχο την όσο το δυνατόν ταχύτερη ανάκαμψη της οικονομίας, την στήριξη της απασχόλησης και των επιχειρήσεων. Με σταθερή επιδίωξη την αύξηση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών του κράτους, τη βελτίωση της διαφάνειας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και την υλοποίηση δράσεων που θα επιφέρουν θετικό αντίκτυπο στους πολίτες και στις επιχειρήσεις του κράτους.

Πώς κρίνετε την κατάσταση της οικονομίας, από εκεί που ανακόπηκε η επανεκκίνησή της μετά την πρωτοφανή κρίση του 2013 – 2018 μέχρι και τα δεδομένα που έχουμε σήμερα ενώπιόν μας στη μετά κορωνοϊού εποχή και πώς εκτιμάτε την περαιτέρω πορεία της;

Αναμφίβολα, η πανδημία του κορωνοϊού επηρέασε πολύ σοβαρά την κυπριακή οικονομία, όπως άλλωστε συμβαίνει με όλες τις ευρωπαϊκές οικονομίες. Η Κύπρος έλαβε από την αρχή της πανδημίας πολύ αυστηρά μέτρα περιορισμού για να προστατεύσει τους πολίτες και το σύστημα δημόσιας υγείας με αποτέλεσμα η οικονομική δραστηριότητα ουσιαστικά να ανασταλεί από τα μέσα Μαρτίου σχεδόν σε όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Με την άρση των περιοριστικών μέτρων και τη σταδιακή επιστροφή της οικονομίας σε συνθήκες κανονικότητας, το μεγαλύτερο στοίχημα και πρόκληση είναι η επίτευξη, εν μέσω ενός πολύ δύσκολου εξωτερικού περιβάλλοντος, της όσο το δυνατόν ταχύτερης ανάκαμψης της οικονομίας εντός του 2021.

Πρόκληση, επίσης, αποτελεί το πόσο γρήγορα θα ανακάμψει η αγορά εργασίας, δεδομένου ότι αναμένεται να παρατηρηθεί αύξηση των ανέργων το 2020, παρά το γεγονός ότι οι ενέργειες στις οποίες έχουμε προβεί ως Κυβέρνηση για στήριξη της απασχόλησης και των επιχειρήσεων έχουν συντείνει ουσιαστικά στον περιορισμό της αύξησης της ανεργίας.

Η περαιτέρω εξυγίανση του τραπεζικού τομέα μέσω της μείωσης του ποσοστού μη εξυπηρετούμενων δανείων παραμένει σημαντικός στόχος, αλλά και πρόκληση για την οικονομία μας, ιδιαίτερα κάτω από τις παρούσες οικονομικές συνθήκες.

Ο κατασκευαστικός τομέας, εργοδοτεί πάνω από 40,000 κόσμο και όπως γνωρίζετε αποτελεί μία από τις κινητήριες δυνάμεις της οικονομίας. Ποιά αναπτυξιακά έργα να αναμένουμε σύντομα; Έχει ξεκινήσει η διαδικασία επίστευσης από τις αρμόδιες Αρχές, όπως εξαγγείλατε ως ένα μέτρο στήριξης του τομέα;

Η Κυβέρνηση, αναγνωρίζοντας τη σημασία του κατασκευαστικού τομέα στην οικονομία του τόπου και την ανάγκη στήριξης του, λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού, περιέλαβε στο δεύτερο πακέτο μέτρων στήριξης το μέτρο της Άμεσης Προώθησης Ωριμων Αναπτυξιακών Έργων.

Η Κυβέρνηση, αναγνωρίζοντας τη σημασία του Κατασκευαστικού Τομέα στην οικονομία του τόπου και την ανάγκη στήριξης του, λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού, περιέλαβε στο δεύτερο πακέτο μέτρων στήριξης το μέτρο της Άμεσης Προώθησης Ωριμων Αναπτυξιακών Έργων.

Στο πλαίσιο αυτό, ενημερώσαμε όλες τις αρμόδιες αρχές όπως προβούν σε άμεση προκήρυξη των προσφορών για υλοποίηση όλων των κατασκευαστικών έργων τα οποία είναι ώριμα, ανεξάρτητα από την προγραμματισμένη περίοδο προκήρυξής τους, με βάση τον Προϋπολογισμό του 2020. Επίσης, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σε σειρά συναντήσεων του με όλες τις αρμόδιες αρχές, έχει ζητήσει όπως ενημερωθεί λεπτομερώς για την πρόοδο όλων των έργων του δημοσίου τα οποία έχει ο ίδιος εξαγγείλει, σε όλες τις επαρχίες και ζήτησε όπως εξευρεθούν τρόποι επίστευσης της υλοποίησης τους.

Αν και είχαμε διανύσει μία νεκρή περίοδο για την κατασκευαστική δραστηριότητα λόγω των αναπόφευκτων επιπτώσεων της πανδημίας του ιού COVID-19, είστε σε θέση να υπολογίσετε σε ποιο ποσοστό θα υλοποιηθεί ο κρατικός προϋπολογισμός τη φετινή χρονιά, τον οποίο βλέπουμε κάθε χρόνο να κινείται σε ποσοστά 65% – 80%. Μετά και την εντολή για επίστευση της προκήρυξης προσφορών από τις Αρμόδιες Αρχές προς υλοποίηση νέων έργων, να αναμένουμε τη συμπερίληψη σε αυτά και έργων τα οποία δεν προϋπολογίστηκαν για το 2020 ή τυχόν καινούργια έργα θα συμπεριληφθούν στον προϋπολογισμό του 2021;

Αναμφισβήτητα, η πανδημία έχει επηρεάσει την πρόοδο υλοποίησης των έργων, ιδιαίτερα κατά την περίοδο που τα εργοτάξια ήταν ανενεργά και η Κυβέρνηση καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να κερδίσει το «χαμένο» έδαφος. Διαχρονικά, το ποσοστό υλοποίησης των αναπτυξιακών έργων που περιλαμβάνονται στους προϋπολογισμούς ανέρχεται περίπου στο 75%. Σημειώνεται ότι, το ποσοστό υλοποίησης επηρεάζεται από τις διαδικασίες απαλλοτρίωσης ή/και κατακύρωσης των προσφορών οι οποίες μπορεί να τύχουν του δυνητικού ελέγχου από τα αρμόδια εποπτικά όργανα όπως Διοικητικό Δικαστήριο, Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών κ.ο.κ. Περαιτέρω, η περίληψη μη ώριμων έργων επίσης, επηρεάζει το ποσοστό υλοποίησης. Η προσπάθεια μας θα είναι και φέτος να επιτευχθεί αντίστοιχη υλοποίηση. Όσον αφορά την προκήρυξη προσφορών για έργα που δεν συμπεριλήφθηκαν στον τρέχον προϋπολογισμό του κράτους, αυτό δεν μπορεί να γίνει, σύμφωνα με το σχετικό νομικό πλαίσιο, εφόσον οποιαδήποτε προσφορά για να προκηρυχθεί, χρειάζεται να έχουν περιληφθεί στον προϋπολογισμό οι απαιτούμενες πιστώσεις.

Να αναφέρω ότι, αυτό τον καιρό βρισκόμαστε στη διαδικασία συζήτησης των προτάσεων των Υπουργείων για διαμόρφωση του Προϋπολογισμού του 2021. Όλες οι υπηρεσίες του κράτους περιλαμβάνουν στις προτάσεις τους έργα, βάσει της χρηματικής ροής και εντός των οροφών που αποφασίστηκαν πρόσφατα από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Λαμβάνοντας υπόψη, πόσο σημαντική είναι η ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων, για την απρόσκοπτη λειτουργία τους και τη διαφύλαξη των θέσεων εργασίας, η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. έχει ήδη προτείνει μία σειρά από λειτουργικές δράσεις, όπως:

Άμεση πληρωμή των ενδιάμεσων πιστοποιητικών πληρωμής με μέγιστο χρόνο 30 ημερών, Επιστροφή του Φ.Π.Α. που οφείλεται προς τους Εργολάβους από το Κράτος, εντός 1 μηνός από την υποβολή της σχετικής αίτησης και Επέκταση του Άρθρου 11B του περί Φ.Π.Α. Νόμου, έτσι ώστε να καλύπτει βασικές προμήθειες υλικών, όπως ετοιμού σκυροδέματος, σιδήρου, ξυλείας, κεραμικών, ειδών υγιεινής κ.α., καθώς και Φορολογικές ελαφρύνσεις για την περίοδο επανεκκίνησης του Κατασκευαστικού Τομέα, όπως: Μηδενικός συντελεστής Φ.Π.Α. για την αγορά ακίνητης περιουσίας / οικοπέδου, για περίοδο 18 μηνών, Μηδενικός συντελεστής για τα μεταβιβαστικά τέλη κατά την αγορά του ακινήτου, Μείωση του ποσοστού Φόρου Εισοδήματος, τόσο του Εταιρικού, όσο και του Μετοχικού για τα οικονομικά έτη 2019 – 2020.

Θα θέλαμε την τοποθέτησή σας, στα πιο πάνω, κατά πόσο και ποια μπορούν να υιοθετηθούν.

Κατά τη διάρκεια της πρωτοφανούς αυτής κρίσης η Κυβέρνηση εξέτασε, μεταξύ άλλων, τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, στα πλαίσια που το κοινοτικό κεκτημένο το επιτρέπει, έχουν προωθηθεί συγκεκριμένες φορολογικές διευκολύνσεις που κρίθηκαν αναγκαίες. Επίσης, αποφασίσαμε την αναστολή καταβολής του Φ.Π.Α. για την περίοδο Απριλίου-Ιουνίου καθώς, και την επίστευση της επιστροφής του Φ.Π.Α. στις επιχειρήσεις για να ενισχύσουμε με αυτό τον τρόπο τη ρευστότητα τους. Η απαλλαγή από το Φ.Π.Α. στην πώληση ακινήτων και η αντίστροφη χρέωση στις βασικές προμήθειες στην οικοδομική βιομηχανία αντίκεινται στο κοινοτικό κεκτημένο και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής.

Βεβαίως, σε κάθε μας ενέργεια θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη ότι και οι οικονομικοί πόροι του κράτους είναι περιορισμένοι, ενώ ταυτόχρονα είναι σημαντική η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών.

Στο παρόν στάδιο, δεν επεξεργαζόμαστε οποιοσδήποτε φορολογικές ελαφρύνσεις, περιλαμβανομένης της μείωσης του συντελεστή Φόρου Εισοδήματος, εφόσον δεν αναμένεται να έχουν οποιοδήποτε θετικό αντίκτυπο στην οικονομία του τόπου.

Ποιά θα είναι η συμβολή των τραπεζών στην ενίσχυση της προσπάθειάς σας για στήριξη της οικονομίας και πώς θα βοηθηθεί ο επιχειρηματικός κόσμος από αυτές; Βλέπεται να υπάρχει θετικό κλίμα συνεργασίας;

Οι τράπεζες μπορούν να αποτελέσουν μέρος της λύσης στις επιπτώσεις της πανδημίας και να συνεισφέρουν στην ανάκαμψη της οικονομίας, λόγω του νευραλγικού τους ρόλου στη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας μέσω της υπερβάλλουσας ρευστότητας που διαθέτουν.

Η προσπάθεια συνεχίζεται για υλοποίηση φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων. Η πανδημία του κορωνοϊού ανέδειξε την ανάγκη για επιτάχυνση της ψηφιοποίησης υπηρεσιών του κράτους

Στις προσπάθειες μας για στήριξη της οικονομίας συνεργαστήκαμε στενά με τον τραπεζικό τομέα. Σε σχέση με το Σχέδιο της Αναστολής στην Αποπληρωμή Δόσεων και Τόκων τα τραπεζικά ιδρύματα ανταποκρίθηκαν άμεσα και οι αιτήσεις διεκπεραιώθηκαν γρήγορα, παρότι στο διάστημα εκείνο ίσχυαν σε μεγάλο βαθμό μέτρα περιορισμού κινήσεων και διευθετήσεις τηλεργασίας.

Στα κυβερνητικά σχέδια επιδότησης επιτοκίων έχουν δηλώσει συμμετοχή όλες οι εγχώριες τράπεζες, ενώ ο Σύνδεσμος Τραπεζών έχει ανακοινώσει την αναστολή εκποιήσεων μέχρι τα τέλη Αυγούστου 2020. Βιώσιμες επιχειρήσεις θα είναι σε θέση να αντλήσουν δανεισμό με ευνοϊκούς όρους για να ανταπεξέλθουν στις δυσκολίες που προέκυψαν, λόγω της πανδημίας.

Οι τράπεζες μπορούν να αποτελέσουν μέρος της λύσης στις επιπτώσεις της πανδημίας και να συνεισφέρουν στην ανάκαμψη της οικονομίας, λόγω του νευραλγικού τους ρόλου στη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας μέσω της υπερβάλλουσας ρευστότητας που διαθέτουν.

Ταυτόχρονα, οι τράπεζες έχουν να αντιμετωπίσουν τις δικές τους προϋπάρχουσες προκλήσεις, κυρίως τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και χαμηλή κερδοφορία, οπότε εύλογα, τα περιθώρια ελιγμού είναι περιορισμένα.

Σε παλαιότερη συνέντευξη που μας παραχωρήσατε το 2015, ξεκινούσατε την προσπάθεια, ως πρωτεργάτης μπορώ να πω και παλέψατε πολύ για μεταρρύθμιση στον κυβερνητικό τομέα και εκσυγχρονισμό των διαδικασιών των διαφόρων υπηρεσιών του. Εκτιμούσατε ότι το έτος 2016, θα ήταν το έτος των μεταρρυθμίσεων (δημιουργία υφυπουργείων, απλοποίηση αδειοδοτήσεων, μείωση της γραφειοκρατίας) με άμεσο αποτέλεσμα στην πραγματική οικονομία. Τέσσερα χρόνια μετά πως εκτιμάτε την κατάσταση. Πόσο ικανοποιημένος είστε από τα βήματα που έχουν γίνει προς αυτή την κατεύθυνση;

Νοιώθετε δικαιωμένος που εν μία νυχτί, χρειάστηκε να προωθηθεί η περαιτέρω χρήση της τεχνολογίας και ο αναγκαίος εκσυγχρονισμός για τη λειτουργία βασικών υπηρεσιών κατά την περίοδο της πανδημίας;

Η προώθηση μεταρρυθμίσεων και αλλαγών στις δομές και διαδικασίες του κράτους και της οικονομίας αποτελεί στόχο αυτής της Κυβέρνησης από την πρώτη μέρα ανάληψης της εξουσίας. Επιδιώκουμε την αύξηση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών του κράτους, τη βελτίωση της διαφάνειας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας και, κατ' επέκταση, την ενίσχυση της αναπτυξιακής δυναμικής κάτι το οποίο έχει άμεσο αντίκτυπο στους πολίτες και στις επιχειρήσεις. Αναντίλεκτα, κάθε κρίση αποτελεί και ευκαιρία για προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για αντιμετώπιση μακροχρόνιων ελλείψεων και αδυναμιών καθώς και για ενίσχυση της δυνατότητας της διοίκησης να συμβάλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Τέσσερα χρόνια μετά, αν έπρεπε να κάνω έναν απολογισμό θα έλεγα ότι, παρά το γεγονός ότι πολλές από τις μεταρρυθμίσεις δεν έχουν ακόμα πάρει σάρκα

και οστά, όπως είναι, για παράδειγμα, η επίστευση των στρατηγικών επενδύσεων και η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης και της δημόσιας υπηρεσίας, έχουν γίνει σημαντικά βήματα με την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων που πιστεύω ότι συμβάλλουν ουσιαστικά στην πραγματική οικονομία όπως είναι η δημιουργία των τριών Υφυπουργείων, Τουρισμού, Ναυτιλίας και Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής.

Η προσπάθεια συνεχίζεται για υλοποίηση φιλόδοξων μεταρρυθμίσεων. Η πανδημία του κορωνοϊού ανέδειξε την ανάγκη για επιτάχυνση της ψηφιοποίησης υπηρεσιών του κράτους. Λόγω των αυστηρών περιορισμών που υπήρξαν, καταφέραμε με επιτυχία να προωθήσουμε τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας όχι μόνο για τη διευκόλυνση και υποστήριξη των πολιτών και επιχειρήσεων, αλλά και για τη δρομολόγηση της υλοποίησης έργων. Επιπρόσθετα, πετύχαμε μέσα από μία ευέλικτη προσέγγιση να υιοθετήσουμε την πραγματοποίηση συνεδριάσεων διοικητικών οργάνων μέσω τηλεδιασκέψεων, την τηλεργασία, την τηλεεκπαίδευση και την ηλεκτρονική επικοινωνία του πολίτη με το κράτος. Το επόμενο διάστημα το νεοσύστατο Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής θα υλοποιήσει μια σειρά δράσεων με στόχο να καταστεί το κράτος μας πραγματικά ψηφιακό.

Πάγια εισήγηση της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. ήταν η σύσταση Υφυπουργείου Ανάπτυξης για προώθηση δράσεων, εποπτεία, εκσυγχρονισμό και απλούστευση των διαδικασιών που αφορούν την ανάπτυξη. Σε συνέχεια της δημιουργίας δύο Υφυπουργείων, Ναυτιλίας και Ψηφιακής Τεχνολογίας, θα εξετάζατε και την εν λόγω εισήγηση της Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.;

Η Κυβέρνηση κατέθεσε το 2017 μια ολοκληρωμένη πρόταση για τη δημιουργία Υφυπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας μιας και η Κύπρος είναι, ίσως, η μόνη ευρωπαϊκή χώρα η οποία δεν έχει ένα Υπουργείο/ Υφυπουργείο με σαφείς αρμοδιότητες για θέματα ανάπτυξης. Ωστόσο, δεν κατέστη δυνατό να υπερψηφιστεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και η κυβέρνηση με μια εναλλακτική στρατηγική προώθησε τη δημιουργία των τριών προαναφερόμενων Υφυπουργείων, ενώ μόλις πριν από μερικές ημέρες αποφάσισε τη δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού.

Η Κυβέρνηση εξέτασε, μεταξύ άλλων, τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, στα πλαίσια που το κοινοτικό κεκτημένο το επιτρέπει, έχουν προωθηθεί συγκεκριμένες φορολογικές διευκολύνσεις που κρίθηκαν αναγκαίες.

Παρόλα αυτά, πιστεύω ότι οι πλείστες πρωτοβουλίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη και τυγχάνουν κατάλληλου χειρισμού τόσο κάθετα, στο κάθε Υπουργείο ξεχωριστά, όσο και οριζόντια από τη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης της οποίας προϊστάμαι πολιτικά.